

'Die Dreigroschenoper'

Kurt Weill en Bertolt Brecht

Solistische vokale rollen:

Jonathan Jeremiah Peachum (bariton):	Lucien Posman
Frau Peachum (mezzo):	Dominica Eyckmans
Polly Peachum (sopraan):	Charlotte Velghe
Macheath (bariton of tenor):	Piet Loose
Brown / Anzeiger (bariton) :	Nicholas Cornia
Lucy Brown / Jenny (sopraan):	Fran Van Lysebettens

akteurs en figuranten:

Koningin:	Emilie De Vlam
Hoeren:	Lara Van Wynsberghe Moniek Darge
Trauerweidenwalter / bedelaar	Godfried-Willem Raes
Hakenfingerjacob / bedelaar	Xavier Verhelst
Muernzmatthias / bedelaar	Mattias Parent
Saegerobert / bedelaar	Kristof Lauwers

Robotorkest, orkestratie en besturing: Lara Van Wynsberghe
Xavier Verhelst

Rekwisieten , kostuums en licht
Mattias Parent
Magda Fonck
Moniek Darge

Logistiek:
Bert Vandekerkhove
Kurt Vandeveld

Promotie en P.R.:
Peter Van Lancker
dr.Laura Maes

Regie, research en productieleiding: dr.Godfried-Willem Raes

Opbouw van de voorstelling:

Ouverture (orkest)		
Moritat von Mackie Messer	Moritat als motief (orkest)	Moritat als Walz (orkest)
<i>1e bedrijf:</i>	<i>2e bedrijf</i>	<i>3e bedrijf</i>
1.- Morgenchoral des Peachum	4.- Poly's Lied	7.- Arie des Lucy
Anstatt Dass Song	Melodram	Lied von der Unzulaenglichkeit
2.- Hochzeitslied (vokaal)	5.- Zuhaelterballade	Reminiszenz
Seerauber Jenny	6.- Ballade vom angenehmen Leben	Salomonssong
Kanonensong	Eifersuchtsduett	8.- Ruf auf der Gruft
Hochzeitslied (met orkest)	Zweites Finale	Grabschrift
Liebeslied		Gang zum Galgen (orkest)
3.- Ballade der Sexuellen Angehoerigkeit		Drittes Finale
Barbarasong		
Erstes Finale		

Deze productie kwam mede tot stand in het kader van een ORCIM onderzoeksproject rond historische uitvoeringspraktijk van 20ste eeuwse muziek bij het Orpheus Instituut. Grote delen van de orkestratie vormden een eindproject van Lara Van Wynsberge voor de School of Arts. Voorts met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Stad Gent en Ugent. Het robotorkest werd ontworpen en gebouwd door Godfried-Willem Raes.

'Die Dreigroschenoper'

Kurt Weill en Bertolt Brecht

Inleiding

Die Dreigroschenoper uit 1928 is een bewerking van de Beggars' Opera van Gay (libretto) en Pepusch (muziek) uit 1728. Het stuk was bedoeld als parodie op de Italiaanse opera. *The Beggars' Opera* was een van de vroegste voorbeelden van de 'ballad opera', een kluchtspel met muzikale invoegingen dat vooral politiek en satirisch van aard was. John Gay leverde met zijn stuk commentaar op de regering, een bende dieven en moordenaars. Een regering die hij verantwoordelijk hield voor de corruptie in Londen, de georganiseerde misdaad, complotten en glamour van dat moment. Een wereld waarin iedere moraal verdween zodra geld en gewin in zicht kwamen. Tussen 1920 en 1922 verscheen het stuk opnieuw in Londen op het toneel met meer dan duizend opvoeringen.

Bertolt Brecht maakte een Duitse bewerking waarbij hij de namen, lokaties en karakters overnam maar aanpaste aan het Duitsland van zijn tijd. Zijn versie was rauw, tegenstrijdig en heftig. Hij provoceerde het burgerlijke publiek, dat verwachtte dat het goede het kwade zou overwinnen. De opera gaat in armoe. Het is een anti-opera waarbij de verspilling en verkwisting eigen aan het genre vermeden worden.

Zo drijft Jonathan Jeremiah Peachum een handel in medelijden. De tuigen om dit op te wekken verhuurt hij aan bedelaars waarover hij baas speelt. Officieel is het een handel in muziekinstrumenten (lees draaiorgels voor bedelaars). Vandaar Brecht's oorspronkelijke idee de muziek volledig door een orchestrion te laten spelen. Zo zou het stuk ambulante, als een wagenspel, worden opgevoerd. Het groot draaiorgel vormt in het libretto ook het konstante scenebeeld. Onze invulling met robots lijkt dan ook niet alleen meer dan gerechtvaardigd maar sterker nog, de eerste realisatie van het oorspronkelijke idee. Ook voor Salomons Lied, werd trouwens een leierkasten (een klein draaiorgelharmonium) voorzien in libretto en partituur. Onze <Harma> robot kan ook dit perfect invullen.

De versie zoals Logos die voorstelt is het resultaat van een minutieus artistiek onderzoeksproject rond het realiseren en rekonstrueren van historische 20ste eeuwse muziekliteratuur die in de tijd waarin ze ontstond niet praktisch realiseerbaar was, maar het met de middelen die ons vandaag ter beschikking staan perfect mogelijk wordt.

Eerdere door ons opgezette projecten in die zin waren 'Les Noces' van Igor Strawinsky en 'Ballet Mechanique' van Georges Antheil. Dit onderzoek kadert in ORCIM, een onderzoeksproject van het Orpheus Instituut en Stichting Logos.

De door Kurt Weill uiteindelijk gekomponeerde muziek voor *Die Dreigroschenoper*, is geschreven voor een orkest dat bestond uit niet meer dan 7 musici. De vokale rollen werden gespeeld door acteurs. Het was vernieuwend en gewaagd door de keuze van de bezetting en de unieke vermenging van muziekstijlen: barok kontrapunt, koraalgezang, traditioneel lied, 'popular song' en dansmuziek (tango).

Libretto:

Het verhaal uit Die Dreigroschenoper speelt zich af in de gore Soho buurt van Londen. In die stad zijn de voorbereidingen aan de gang voor de kroning van de nieuwe koningin. De bende van Macheath wil deze plechtigheid verstoren. Mr. Peachum, handelaar in medelijden en baas van alle bedelaars, ziet er echter een bron van extra inkomsten in. Hij verkoopt niet zeewaardige schepen aan de regering waardoor honderden soldaten verdrinken op zee.

Een volkszanger opent het stuk na de ouverture met een lied: de stem van het volk.

Eerste bedrijf: Voorstelling van Peachum, die god verwenst. Macheath, reeds gehuwd met Lucy, belooft ook Polly huwelijkse trouw en zet ondertussen zijn wekelijkse gang naar het bordeel gewoon voort. Hij insceneert met zijn bende een huwelijksceremonie buiten het medeweten van Polly's ouders (de Peachums). Als haar vader (Mr. Peachum) erachter komt, stuurt hij de politie achter hem aan.

Tweede bedrijf: Macheath wordt door de korrupte politiechef Tiger Brown, die eigenlijk zijn vriend is, opgepakt en vastgezet. Hij ontsnapt dankzij de hulp van Browns dochter Lucy en duikt onder. Intussen neemt Polly met succes zijn zaakjes waar. Mss. Peachum, die weet dat Macheath regelmatig het bordeel bezoekt, biedt het hoertje Jenny geld om Mackie bij een volgend bezoek aan te geven. Jenny zegt van Mackie te houden, maar bezwijkt uiteindelijk voor de verleiding.

Derde bedrijf: Zo wordt Mackie opnieuw gepakt en belandt hij, verraden door zijn vrienden, zijn beide vrouwen en de hoeren, in de dodencel. Allen verraadden hem uit eigenbelang, niet uit morele overwegingen.

Op de dag dat hij moet hangen wordt de Engelse koningin gekroond: zij schenkt hem gratie, verheft hem in de adelstand, schenkt hem een kasteel en geeft hem een aanzienlijke financiële toelage. Dit gebeurt natuurlijk niet uit medelijden, maar omdat zij geen concurrentie duldt tijdens haar kroningsfeest. Het volk loopt immers al te graag te hoop voor een hangpartij. Kortom een happy end met als 'deus ex machina' de reddende boodschapper van de koningin in de persoon van de korrupte politiechef. De koningin kan haar parade ongestoord laten doorgaan.

Godfried-Willem Raes

Er is een pauze na het eerste bedrijf.